

rövidíteni, sőt a főiskolai tanulmányokat is gyorsabbá akarja tenni. Szerinte ez utóbbiak elvégzésére 3—4 esztendő feltétlenül szükséges. A középiskola 8 esztendőre nagyobb hátrányokkal nem fog járni, a népiskola 4 esztendejének egy évvel való megrovidítését azonban csakis egészséges és tehetséges gyermekek számára tartja megengedhetőnek. A tanulmányi idő megrövidítése minden iskolafajtától módszeres reformokat és céljaik valamint tanulmányi anyaguk újból való átvizsgálását követeli meg. Az iskolait megelőző nevelés egyik fontos eszközére, a játékra vet fényt *Erika Hoffmann* tanulmánya (*Fröbels Spielgaben*. 3. sz.), amely Fröbelnek élete végén felállított játékszerével foglalkozik. Fr. értelmezése szerint a gyermek játéka lényegében mindig a gyermekkel való játszás, s tulajdonképpen a gyermekkel való szellemi érintkezést jelent. Az együttjátszásban kifejezésre jutó anyagi nevelés nem kezdete az iskolában folyó nevelésnek, annál szélesebb körű alapvetés: az egész embernek gazdagodása és kiszélesedése a játék családi közösségében. Ez a játékban való együtesség érteti meg velünk a játék által való nevelés 3 alapvető fogalmát: a „játéknyelv“ a felnőtt sajátos nevelői viselkedésének formája, a „sejtés“ az a szellemi erő, amelyet a felnőtt viselkedése ébreszt a gyermekben s végre a „szimbólum“, amely a közvetítendő tárgyi világot jellemzi a művelőfolyamatban. A sort két olyan tanulmány zárja be, (*Martha Steinert, Neue Wege im ersten Lese- und Schreibunterricht*. 1. sz. — *Heinrich Geffert, Das Reichslesebuch*. 2. sz.) amelyek mindegyike az elemi iskolai nevelés egy-egy kérdésével foglalkozik. Az első pontos, részletes és megfelelő irodalmi utalásokkal ellátott beszámoló az olvasás- és írástanítás módszerének fejlődéséről. A régibb analitikus és analitikus-szintetikus módszerek: az újabb, a szóképből kiinduló módszer (Ganzheitsmethode) és annak elméleti alapjai; beszámoló az új eljárás körül szerzett tapasztalatokról; eltérések az új módszer egyes képviselőinél. Az új olvasástanítási módszernek legjobban megfelelő írásmódo: a Sütterlin-írás. A második pedig, rövid történeti utalások után azokat a törekvéseket ismerteti, amelyek a birodalmi nevelésügyi minisztérium indítására egységes elemi iskolai olvasókönyvek szerkesztésére irányulnak. Az olvasókönyv a német ember nemzeti szocialista nevelésének szolgálatában áll, elsősorban az érzülethez szól, forrása és eszköze kíván lenni a jellem és akaratnevelésnek és a tudásban való tájékozódásnak. Az egységes tankönyv központi anyaga a következő tárgykörökre terjeszkedik ki: fajelmélet, egészségtan, család- és népesedéstan, a népiség története, geopolitika, a németiség külföldön. Eme központi anyag körül csoportosul a birodalom egyes vidékeinek szánt olvasókönyvekben a szélesebb értelemben vett szülőföldi anyag. Két már megjelent kötet (a 2. és az 5-6. o. számára írt) tartalmának elemzése szemlélteti az elvek megvalósításának formáját.

tb.

Zeitschrift für pädagogische Psychologie und Jugendkunde. Leipzig, 1937.
No. 1—2.

Kroh, Oswald: Pädagogische Psychologie im Dienste völkischer Erziehung.
K. cikke bemutatja a pedagógiai-lélektant a nemzeti szocializmus szolgálatában. A népnevelés egyik főfundamentuma a néptanulmány, amelybe a pedagógiai-lélektan beleékelődve s céljait magáévá téve, a néptanulmány kiegészítő tudományává válik. Az új népnevelés ma nem általános érvényű, nem terjed ki minden nemzetre egyformán, hanem csak egy meghatározott közösségre vonatkozik, amelyen belül a nevelés azonos minden szándékos és szándéktalan emberformálással s célja a közösség minden egyes tagját az egész minél értékesebb tagjává emelni. Ez pedig a néplélek

tökéletes megismerésével s a népi értékek felkutatásával és felszínrehozásával érhető el. A pedagógiai-lélektan feladata ezen belül azoknak a néplélektani motívumoknak a kikutatása, amelyek a nevelést az új eszmény irányában előmozdítják.

Dambach, Karl: *Typologische Beobachtungen an Schulneulingen.* A szerző többéves megfigyelés alapján az iskolába lépő fiúgyermekek típusait állítja fel. Megfigyelésében az a meggyőződés vezette, hogy bármilyen alapos vizsgálat közben is lehetetlen a személyiség maradéktalan megismerése. Ezért meg kell elégednünk típusok feállításával. E típusok megmutatják, hogy mik az iskolába lépő gyermekek jellemző lelki sajátosságai, mely közös sajátosságok kiemelése alapján válik lehetővé típusok felállításuk. E típusok bizonyos korhatáron belül állandóaknak nevezhetők s mint a szerzőnek az iskolai életből vett tapasztalata igazolja, a növedékek évről-évre való váltakozásával is ugyanazok maradnak. Típusai bár fenomenológiai, tehát nem igazi személyiségtípusok (nyugtalan, merev, ügyetlen, buzgó, közlékeny, céltudatos, csendes, játékos, álmodozó), mégis a pedagógusnak nagy gyakorlati előnyt biztosítanak, pl. útmutatást adnak az iskolai élet számos jelenségének megítélésére és irányítására s így az osztály szellemének kialakulását lényegesen befolyásolhatják stb. Dambach tanulmánya folyamán részletes leírását adja az egyes típusoknak s leírásait pedagógiai tanácsokkal egészíti ki. Néhol prognosztikus értékű megjegyzéseket is megkockáztat, melyek azonban mint hosszú tapasztalat leszűrt eredményei hasznosaknak mondhatók. Típusait nem közös szempont szerint válogatta össze, hanem mindenütt a legfeltűnőbb, a *legtípusabb* tulajdonságokat emelte ki, ha ezek nem is voltak egymás között közös nevezőre hozhatók. Pl. egyik típust jellemzi az erős érvényesülési törekvés és annak sajátos megnyilatkozási módja, a másikat az erős gátlások különböztetik meg az egyéb típusoktól. D. összehasonlítja típusait a Kretschmer-féle típusokkal s kimutatja a párhuzamot. Végül taglalja azokat a jellemző hibákat, melynek gyökereit a család szerkezetében találhatjuk meg s amelyek további kialakulását helyes eljárással megakadályozhatjuk. Így pl. az elkényeztetett gyermek, aki részvét felkeltésével akarja az iskolában az otthonnal szemben tapasztalt hiányokat kompenzálni, ilyen nevelési hibának áldozata; majd az éncentralizáltságra mutat rá, melyet tárgyilagosságra való neveléssel szüntethetünk meg.

Künkele: *Psychische Hemmungen bei Erwachsenen im Schriftlichen und mündlichen Ausdruck.* A szerző kutatja azokat a pszichológiai okokat, melyek következtében igen gyakran mind a szóbeli, mind pedig az írásbeli megnyilatkozásoknál gátlások lépnek fel. E gátlások leginkább akkor tapasztalhatók, ha a beszélőnek, vagy fogalmazónak a saját énjét kikapcsolva objektíve szemlélt tárgyat kell előadnia. K. egy írás- és beszédkurzus résztvevői között anketét rendezett arra vonatkozólag, mik lehetnek e gátlások okai. A kísérleti személyek feleleteikben legtöbbször lámpalázzról, elfogódottságról beszéltek akkor, ha tömeggel szemben kellett állniuk. Sok esetben egyszerűen a kifejezőkészség hiánya volt az ok. A feleletek analizálásával a szerző a következő eredményre jutott: maga a téma okozhat szokatlanságánál fogva psychés zavarokat és gátlásokat (szokatlan valami a sokak számára, hogy ne magukról, vagy énjükre vonatkozó témáról írjanak, vagy beszéljenek), a közösség fölé való emelkedés érzése, a szembenálló tömeg idegenszerűsége, ennek kritikájától való félelem, a szituáció szokatlansága, ünnepélyessége, a rövid és pontos ábrázoló-készség hiánya stb. Az írásnál felmerülő gátlások materiális természetűek, leggyakrabban a szókincs, a kifejezőkészség, majd a logikai kapcsolat hiánya. A szerző vizsgálatai a gyógypedagógiában nyerhetnek alkalmazást.

Békési Gizella.